A°. 1857. N°. 253.

ZATURDAG — 24 OKTOBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 24 Oktober.

Sinds eenigen tijd had men reeds voorspeld, dat *Reschid Pacha* weder aan het bewind zou komen. Heden wordt zijn wederoptreden berigt. Daar hij gevallen is, wegens de vertoogen der gezanten tegen de Moldaviesche verkiezingen, en de stemming der beide divans voor de Vereeniging thans zoo luidsprekend is geweest, is de ministeriele wijziging te Konstantinopel zeker zeer opmerkelijk. Door te zeggen, dat men de uitdrukking van den volkswensch in zake de Vereeniging moest uitlokken, hebben de Porte en Oostenrijk op het kongres te Parijs tijd zoeken te winnen, en de Vereeniging denken te kunnen afweren, die toen door de overige 5 mogendheden zoo goed als bepaald was. De beide magten zijn er in geslaagd, om Engeland's meening te doen veranderen, maar ze hebben de uiting van den volkswensch niet kunnen vervalschen. Of het der handigheid van *Reschid* nu nog gelukken zal, af te weren, wat de Porte zoo noode zou zien gebeuren, zal de tijd eerst leeren kunnen.

De rustige houding der divans te Yassy en Bucharest schijnt intusschen te toonen, dat de Donauvorstendommen rijp zijn voor het *self government*, en zou Engeland hen dat dan niet verleenen willen?

Ook de hertog *van Cambridge* heeft over den Indieschen opstand het woord gevoerd. Hij heeft o. a. gestrenge bestraffing der muiters noodig genoemd. Daar de bladen, waaronder ook de *Times*, steeds in hun taal heftig blijven, en beweren, dat men geen muiters in 't leven mag laten, had men van den hertog *van Cambridge* eenige matiging van dat wraakgeroep mogen verwachten. Evenzeer als de Britsche zelfzucht, zoo goed door de egoistiesche staatkunde van lord *Palmerston* vertegenwoordigd, wordt ook dat Engelsch geroep om wraak door de buitenlandsche met name de Fransche pers zeer gegispt. De Engelsche bladen beweren, dat alleen naijver op de grootheid van Engeland het de algemeene deelneming van Europa in zijn leed doet missen. Het *J. des Déb.* antwoordt daar echter op, dat de openbare meening zeker simpatie toont voor de slagtoffers, die in Indië vallen, maar dat zij onderscheid maakt tusschen die deelneming en voorliefde voor de Engelsche regering, die om hare zelfzucht en daarbij gevoegden trots zelfs bij vrienden geene verdedigers kan vinden. — Over 't geheel openbaart zich zelfs in Frankrijk van lieverlede eenige wrevel tegen de Britsche verwatenheid, een wrevel, die meer en meer zich lucht geeft, en dien de taal der Eng. bladen niet tracht af te wenden.

— Bij besluit heeft Z. M. goedgekeurd het gewijzigde reglement voor een door *T. Smeding* en *L. Ekkelman*, te Leeuwarden, op te rigten algemeen Nederlandsch Verzekeringsfonds der Nationale Militie.

— Dezer dagen is gewag gemaakt van de nota, door den heer *Meylink* ingediend, met bijvoeging van eene kaart, tot aantooning van de nadeelen die de Nederlandsche vaart en landbouw van de afleidingen van water uit de Maas, in België ondervindt.

Dat het meer dan tijd wordt op deze aangelegenheid ernstig de aandacht te vestigen, blijkt uit een berigt in een Luiksch dagblad, volgens hetwelk aldaar een stuw in de Maas gebouwd is, om het water in de stad op het voor de scheepvaart noodige peil te brengen en te houden. Dit werk is thans voltooid; in de vorige week is de stuw voor het eerst gesloten, en, naar gemeld wordt, beantwoordt de bewerking aanvankelijk geheel aan hetgeen men daarmede in het belang der stad Luik beoogde. Niemand zal euvel duiden, dat die stad haar belang bevordere, doch het mag niet geschieden ten kosten van Nederlandsche, aan de rivier gelegen plaatsen, zoo als nu reeds in de Maastrichtsche bladen weder klagten over den waterstand voor die stad aangeheven worden. (*H.*)

:— Het ontwerp van wet tot herziening van het tarief van regten op den in- en uitvoer en ook het te verwachten nieuwe handelstraktaat met België, — hebben aan vele fabrijkanten aanleiding gegeven om zich bij adressen te wenden tot de ministers van Binnen- en Buitenlandsche Zaken en van Finantiën en ook tot de beide Kamers der Staten-Generaal, waarin zij hunne beschouwingen over beide onderwerpen in het breede uiteenzetten. De heer *P. Regout*, lid van de Eerste Kamer, heeft de belangstelling der Kamer voor de nijverheid ingeroepen, en gewenscht, dat men hare ontwikkeling zal blijven bevorderen, en daarom het gewijzigd tarief niet zal goedkeuren. Andere Limburgsche fabriekanten, van Weel, en papierfabriekanten van Meerssen wenschen evenzeer, dat de vermindering van inkom. regten nog niet zal worden ingevoerd.

Verschillende handelaren in leder, schoenfabriekanten, boekbinders, zadelmakers enz. in Nederland, hebben zich ook, voor wat hunne industrie betreft, bij adres tot de Tweede Kamer gewend, met verzoek dat de Kamer opheffe de bezwaren, die zij hebben tegen het tarief van in- en uitgaande regten, voor wat aangaat het artikel *leder*. De hoofdgrond van hun bezwaar is daarin gelegen: dat in het tarief vele artikelen voorkomen, welke in het nieuwe wetsontwerp naar het gewigt belast blijven, terwijl het artikel *leder* bij de waarde belast wordende, hierop eene uitzondering maakt en daardoor eene aanmerkelijke verhooging zal ondergaan.

— Bij de herstemming voor een lid der prov. staten van Drenthe, zijn te Assen uitgebragt 329 stemmen. Hiervan waren 3 blanko en 2 op personen, die niet in de herstemming begrepen waren. De heer *J. Prins*, te Dwingeloo, bekwam 231 en de heer mr. *M. A. van Roijen*, te Vledder, 93 stemmen, zoodat eerstgenoemde is verkozen.

— Men verneemt, dat ll. Zondag in de dorpen in den omtrek van Cleef, langs of door welke de spoorweg van Crefeld naar Nijmegen loopen moet, op gebruikelijke wijze in de kerken, na de godsdienstoefening, is bekend gemaakt, dat dezer dage de opmetingen voor den spoorweg zullen plaats hebben, waarbij de ingezetenen verzocht werden alle hulp te verleenen. Het is te hopen, dat deze voorbereidende werkzaamheden weldra door de uitvoering der werken mogen gevolgd worden.

*— In den avond van 14 Oktober 1857, overleed alhier, na langdurig en geduldig lijden, de oudste onzer Notarissen, de heer *G. H. Stevens*, in den ouderdom van ruim 77 jaren. Gedurende zijne bijna 50 jarige en zeer uitgebreide praktijk, genoot hij door zijne bijzondere nauwgezetheid, strikte eerlijkheid, trouw, ijver en goede raadgevingen de achting en het vertrouwen van allen, die hem de behandeling hunner zaken opdroegen, zoodat hij in staat is geweest door zijne veelvuldige belangrijke werkzaamheden een aanzienlijk vermogen te verzamelen. Over dit vermogen heeft de overledene naar men verneemt bij testament beschikt, en behalve aan betrekkingen en vrienden, daarvan onder anderen aan de navolgende instellingen te dezer stede aanzienlijke legaten besproken, te weten: aan de Aalmoeseneierskamer, aan de Nederduitsche Hervormde Diakoniescholen, aan het Protestantsch Burger Weeshuis, aan het Gereformeerd Oude Mannen en Vrouwenhuis, aan de Armenscholen der Hervormden, aan de Hervormde Armen kinderbewaarscholen, aan het Gesticht van Krankzinnigen, aan de Luthersche Armenkamer, aan het Luthersche Oude Mannen- Vrouwen- en Weeshuis, aan de Armenkamer van de Roomsch Katholieke Gemeente, aan de Armenkamer en het Kinderhuis van de Oud Roomsch Katholieke Gemeente, aan de Armenkamer der Israëlitische Gemeente, aan het Bijbel-Genootschap, aan het Protestantsch Zendeling-Genootschap, aan het Ambachts Kinderhuis, aan het Instituut voor Doofstommen te Groningen, aan de Technische school, aan de Inrigting voor verwaarloosde knapen onder direktie van den heer *Suringar*, en aan de Gereformeerde Diakonie Armenkamer te Vinkeveen.

Verder heeft hij aan de Domkerk alhier gelegateerd zijne door hem bewoonde huizinge met den Inboedel, en aan de verdere Nederduitsche Protestantsche Kerken alhier eene som in geld, terwijl eindelijk een gedeelte zijner nalatenschap zal moeten worden besteed tot het daarstellen van een aantal woningen, enz., onder den naam van *Stevens-Fundatie*, om gratis te worden bewoond, door ordentelijke ambachtslieden.

Wij hebben het van onzen pligt geacht een eenigzints uitvoerig berigt te geven van deze navolgenswaardige beschikkingen, waardoor de nagedachtenis van den overledene, die steeds dankbaar erkende, de talrijke weldaden op aarde genoten en ook na zijnen dood andere heeft willen gelukkig maken, ongetwijfeld bij velen, zelfs na verloop van tijd, zal in zegening blijven.

— In de zitting van den Sted. Raad van Amsterdam van gister is een besluit genomen omtrent de lang besproken uitbreiding dier stad aan den Ykant. Het rapport der kommissie is eerst voorgedragen, waarin wordt voorgesteld, de aangevraagde koncessie aan den heer *Galman* niet te verleenen, en van wege de stad met den meest mogelijken spoed over te gaan tot de afsluiting van het thans bestaande open havenfront door een dijk of kade, die beide dokdijken met elkander vereenigende en zoo digt mogelijk de lijn van de stroomgeul volgende. De kommissie stelt voor, dat aan dien dijk of die kade zoodanige breedte zal worden gegeven, dat zij de gelegenheid tot het maken van geschikte los- en bergplaatsen voor tijdelijken opslag van koopmansgoederen aanbiede; — dat daarin twee schutsluizen zullen worden gemaakt: de eene van zoodanige grootte, dat zij aan alle behoefte der groote scheepvaart kunne voldoen, de andere meer uitsluitend voor de kleine scheepvaart bestemd; — dat tusschen die beide sluizen vóór de Texelsche-Kade eene oppervlakte water aangedempt zal worden, om daardoor, met behulp eener draaibrug, eene kommunikatie tusschen de stad en de breede kade te maken, geschikt tot aanlegplaats van binnenlandsche marktschepen en gelegenheid tot bebouwing aanbiedende; — dat, na voltooijing dezer werken, coupures in de beide dokdijken met draaibruggen er over gemaakt zullen worden, om daardoor de regtstreeksche gemeenschap tusschen de beide dokken en het nieuwe dok te verkrijgen. Men heeft daarop besloten de voorstellen van de heeren *Pierson* en *van Maurik* af te wijzen, even als die van den heer *Froger* en van den heer *Galman*, en de gevraagde koncessie aan den heer *Galman* niet toe te staan. Verder heeft de raad verklaard zich wel te kunnen vereenigen met de denkbeelden, in het rapport der kommissie ontwikkeld, doch alvorens daarover te beslissen, wenscht men aan B. en W. op te dragen een overeenkomstig deze gegevens uitgewerkt plan aan den raad in te dienen, vooral ook tot het maken van aanlegplaatsen voor stoombooten door middel van uitbouwingen aan de dokdijken.

— In de zitting van den Rotterdamschen gemeenteraad van eergister zijn de beraadslagingen over de begrooting begonnen en heeft de heer *Betz* geklaagd over den slechten toestand der finantiën, daar de begrooting telken jare met een te kort van omstreeks twee ton sluit, zoodat men na verkoop van stedelijke eigendommen, tot leeningen of verhoogde belastingen zou moeten overgaan; hij heeft dus gevraagd, dat aan de kommissie van finantiën zou worden opgedragen, den Raad te dienen van berigt, omtrent de maatregelen tot het in overeenstemming brengen van uitgaven en ontvangsten. De raad heeft bepaald, over deze belangrijke zaak na de stemming over de begrooting een besluit te nemen.

Daarop heeft de raad o. a. een voorstel van den heer *Hubrecht*, ten strekking hebbende, dat *ƒ* 4000 op de begrooting zullen worden uitgetrokken, ten einde Burg. en Weths. daardoor in staat te stellen, om, waar het mogelijk zal blijken, van lieverlede den aanleg van trottoirs te bevorderen — aangenomen met 17 tegen 10 stemmen, en zulks onafhankelijk van het reeds aanhangige plan, om in de Nieuwe Havensteeg trottoirs aan te leggen nadat de Roobrug zal afgewerkt zijn.

Het leggen van een brug over de Oude Haven heeft wel algemeene goedkeuring gevonden, maar een voorstel om daarvoor *ƒ* 50,000 op de begrooting te brengen is verworpen, omdat men stellige plannen in dit opzigt eerst wilde inwachten. — Een brug over den Schiedamschen Singel kon, dacht men, nog uitgesteld worden. Men deinsde er voor terug, voor het krankzinnigengesticht *ƒ* 30,000 vast te stellen, om het front van 't gebouw te verbeteren. Voor verbetering van het syphilitiesch gasthuis is *ƒ* 16,000 gestemd.

— In de zitting van den Gemeenteraad te 's Hage van eergisteren zijn de beraadslagingen over het ontwerp gemeentebegrooting voor 1858 ten einde gebragt. Het voorgedragen besluit tot het toekennen van sub-

sidiën aan verschillende armbesturen is onveranderd aangenomen met 24 tegen 7 stemmen, waarna de verschillende subsidiën, zonder verdere diskussie, werden goedgekeurd. Het aangevraagde cijfer voor het gemeente-armbestuur is met 26 tegen 3 stemmen aangenomen. Ten slotte is zoo als men weet de geheele gemeentebegrooting voor 1858 met 29 tegen 2 stemmen aangenomen.

*— De ochtendpredikbeurt in de Jakobi kerk wordt morgen vervuld door den heer *A. W. Versprille*, pred. te Oud Vossemeer, en bij de Remonstrantsche gemeente door den heer *A. A. Stuart*, pred. te Amsterdam. Des avonds treedt in de Luthersche kerk voor de gemeente op de heer *J. G. D. Martens*, proponent, en Woensdag avond in de Domkerk de heer *J. P. Hasebroek*, pred. te Amsterdam. — Donderdag avond 6 ure in de Domkerk Openbaar Verslag van het Bijbelgenootschap.

— Sedert de laatste paar dagen is de rust te Heerjansdam ongestoord gebleven. De infanterie is vertrokken en alleen de hulp-maréchaussée, bestaande uit een brigadier en drie man, zijn nog te dier plaatse achtergebleven.

— De état-major van Zr. Ms. transportschip Merwede, den 21. van Batavia te Hellevoetsluis binnengekomen, bestaat, behalve den komm. den luit. ter zee 1. kl. *R. C. Sloos*, uit de luits. ter zee 2. kl. *D. L. Feldman*, *E. J. van der Sleyden*, *G. M. Ruysch Lehman de Lehnsfeld*, *J. C. H. Beeloo* en *C. P. van der Star*; de officieren van gez. *C. F. W. Juzi* (2. kl.) en *J. Lamie* (3. kl.); den officier van adm. 3. kl. *B. A. Stieler* en den scheepsklerk *K. J. Adams*; bovenrol de luit. ter zee 2. kl. *J. J. C. Reeder*. — De Merwedde is den 3. Mei van Batavia gezeild, kwam den 22. Junij te Simonsbaai en vertrok van daar den 30. Julij, hebbende alzoo 134 zeedagen.

— Omtrent de tegenwoordige finantiële krisis bevat de *A. Ct.* een schrijven uit 't buitenland waarin o. a. 't volgende voorkomt:

»De krisis zal zekerlijk voorbijgaan, maar de zaak moet toch niet te ligt worden opgenomen; want als onder een aanhoudend overspannen en geprikkelden finantiëlen toestand, zoo als wij reeds sedert jaren hebben, zulke krisis dikwijls en regelmatig terugkeeren, dan kan het de maatschappij op het laatst niet meer uithouden. De krisis ligt in den voortdurenden koortsachtigen toestand: de prijzen van alle waren zijn een vierde, de helft gestegen; den onbemiddelde wordt het leven bezwarend gemaakt; het geld wordt duur; de welgestelden worden armer; eenige verstandige spekulanten verrijken zich. De waarden, waarin de vermogenden voor een groot deel hunne gespaarde penningen hebben belegd, zijn aan zulke wisselvalligheden onderworpen, dat wie heden genoeg heeft om er van te leven, morgen behoeftig kan worden. Deze gevallen komen veel meer voor, dan dat iemand door eene gelukkige spekulatie onverwacht rijk is geworden. Inderdaad, er behoort eene zeer sterke gezondheid der menschelijke maatschappij toe, om deze aanhoudende wisseling te verdragen.

»Ieder denkend mensch zal zich afvragen: waarop moet dat eindelijk uitloopen? Het baat volstrekt niet, dat de een de schuld op den ander werpt: de partikulier op den bankier, de bankier op de regering, de Duitscher op den Franschman, de Engelschman op den Amerikaan. Laat ons liever zeggen: wij allen hebben gezamenlijk schuld; wij allen hebben er toe bijgedragen, dat zucht naar genot en winzucht zich hebben meester gemaakt van de maatschappij; dat wij onder den druk eener geldheerschappij staan, zooals de wereld ze nog nooit heeft gezien, en dat ons gansch bestaan, onze voor- en tegenspoed afhankelijk is geworden van de beursspekulanten, van de lieden, die de kunst van geldverdienen tot den meest gerafineerden toestand hebben gebragt! Of zijn wij niet in hunne kluisters geslagen? Is niet het krediet van den landman zoo goed als het krediet van den Staat van hen afhankelijk geworden? Hebben handel en nijverheid den rentevoet, waartegen zij geld bekomen, niet te danken aan de willekeur der spekulatie, al naar mate zij meer of minder weelderig in hare ondernemingen is? Maar wie heeft de beursspekulanten zoo magtig gemaakt? Zijn wij allen het niet, die het als gewoonte hebben aangenomen den mensch te waardeeren naar de hoeveelheid geld die hij bezit, naar hetgeen hij kan uitgeven en verkwisten? Zijn wij het niet, die elkander in pracht en weelde het voorbeeld geven? Zijn wij het niet, die dagelijks er op uit zijn ons nieuwe behoeften te scheppen, en in de bereiding daarvan uiterst fijn te [illegible]? Zijn wij het niet, die de welvaart van [illegible] en den voorspoed der bevolkingen statistiek [illegible] naar de menigte der goederen, waarop [illegible] uitvoerregten zijn betaald? Zijn wij het niet, die onbezonnen tot ondernemingen van allerlei aard aanmoedigen, als of het heil in de matelooze vermeerdering der produktie ligt? Zijn wij het niet, die onoplettend en met eigenbaat dagelijks jagt maken op winst, die zonder moeite verkregen wordt? Zijn wij het niet, die te naauwernood nog zorg dragen voor den geestelijken en zedelijken toestand der [illegible], maar de welvaart der stoffelijke belangen boven alles op den voorgrond stellen....? Ligt de schuld niet aan ons allen? Ligt de schuld niet aan de strekking van de meeste regeringen, om de middelen van hare uiterlijke magt nog te vergrooten, hoezeer zij reeds genoeg sommen aan praalvertoon ten koste leggen, om haren schuldenlast te vermeerderen, hare begrooting tot een hooger cijfer op te voeren?"

Na hierop te hebben aangetoond, dat in Frankrijk de meest grootsche aanbouwingen en in Duitschland allerlei mijnondernemingen de werklieden van het land naar de steden en de mijnen voeren, en de loonen er steeds doen stijgen, gaat men in 't artikel aldus voort: »Wat moet er van worden, als de overproduktie den een of anderen keer door eene noodzakelijke verzwakking en ontspanning wordt gevolgd en de loonen ongetwijfeld weder moeten lager worden? Kan men dan zeggen, dat de spekulatie, waarin de ondernemers elkander trachten den loef af te steken en waarmede ieder geldman winst wil maken, de maat van de werkelijke behoefte heeft berekend? of is het niet duidelijk, dat de spekulatie ons eene overmaat van nieuwe behoeften schenkt, wier bevrediging zeer zeker de krachten van een in geenen deele rijk volk zal te boven gaan? Zoo hebben wij door onze groote verteringen, door onze zucht naar weelde, door het onvermoeid scheppen van nieuwe behoeften, de spekulatie aan de spits der maatschappij geplaatst, en deze spekulatie, die aan hare onverzadelijke winzucht wil voldoen, overlaadt ons weder met eene menigte nieuwe ongekende behoeften, welke toch eindelijk onze krachten te boven gaan. Het is voorzeker fraai, te kunnen trotsch wezen op den bloei der nijverheid, op de uitbreiding van den handel, die de kostbaarheden der meest afgelegene landen aanvoert om den verwenden smaak te bevredigen; ook Rome kon zich daarop beroemen, maar wanneer?.... in den tijd van zijn verval, toen het ontaardde, toen de weelde zijne kracht had gebroken.

Nieuwe behoeften, ongehoord praalvertoon, onbegrensde spekulatie, algeheele atomistiek der maatschappij; dit alles gaat steeds te zamen; wij zien dit alles thans in de meest mogelijke weelderigheid in de voornaamste steden van N.-Amerika, van waar inderdaad fabelachtige berigten tot ons komen; — terwijl de vlijtige bewoner van de verwijderde oorden, in het zweet zijns aanschijns zijn stuk land beploegt en den akker-bouw bevordert, staat men verbaasd over de verkwisting in de wereldsteden der republiek! Even als altoos woekert ook daar naast die weelde de meest bedriegelijke spekulatie. Waar zijn die eenvoudige, die sterke mannen, die om den wille des geloofs in het andere werelddeel eene toevlugt zochten? Eene verwoesting in den volsten zin des woords, is daar het loon eener onmetelijke spekulatie; — maar zou men er verstandiger door worden? Men is daar maar al te zeer gewoon aan het schouwspel dat de eene laag spekulanten zich liever op de andere legt, welke door ellende is verslonden; op een individu komt het niet meer aan, als maar aan het gouden kalf eer bewezen wordt!

Moet dit voor ons een navolgenswaard voorbeeld wezen? De konsekwentie zal ook het oude Europa daarheen brengen, wanneer weelde en gelddorst bij voortduring den bloei onzer maatschappij moeten uitmaken. De eene geldkrisis na de andere moet ons schokken, wanneer wij blijven op den weg dien wij nu bewandelen, wanneer wij daarenboven er nog politieke en staathuishoudkundige theoriën bij halen, om dien weg te verfraaijen, ja te verheerlijken. Kan de maatschappij van het oude Europa, die voorzeker op andere grondslagen berust, de onbeperkte aanwending van het beginsel van zelfzucht verdragen? En zijn wij niet reeds zoo ver gekomen, dat diskonto- en report-zaken de ziel van onze beursaangelegenheden, de meest geliefkoosde zaken van de keur onzer handelswereld zijn, — zaken, die de man van oudere, eenvoudiger zeden met den naam van *woeker* bestempelt? In dit alles wordt heden ten dage niets buitengewoons gezien: — waarlijk, wij zijn reeds ver vooruitgekomen!

— In een bijvoegsel geven we behalve het slot eener gemeenteraads-zitting, verkort mededeeling van de opmerkingen van de Afdeelingen onzer Tweede Kamer op het wets-ontwerp op de voorziening in de finantieële belangen der gemeente Haarlemmermeer.

Bij de overname uit de *Arnhemsche Courant* van onderstaande dichtregelen, kunnen wij de ampliatiën voegen, in verband met de latere beschouwingen van de kwestie, en van den duitendichter.

Wij zijn het volkomen eens met den vervaardiger van bijgaande regelen, (die ons verklaart gevoelig te zijn aan de heuschheid der Arnhemmer redaktie), waar hij ons zegt:

»Hadden vroeger slechts enkele bladen, bij enkele gelegenheden een zoo hartelijk en tevens zoo waar woord veil gehad voor het schuldelooze Metalen kruis, als de Arnhemmer dit heeft in zijn Nommer van 20 Oktober, er ware in de hoofdstad een gedenkzuil verrezen die niet alleen thans de goedkeuring der tegenstanders wegdraagt — voor zoo verre zij kunstzin hebben, als een sieraad; — maar de publieke inschrijvingen, in 1854 slechts met $^1/_2$ verhoogd, hadden gelegenheid gegeven ons land met een monument te verrijken, dat had kunnen wedijveren met alle mogelijke gedenkzuilen van Europa in dien zin.

»De verschillende teekeningen toch, van denzelfden bekroonden kunstenaar, opzettelijk voor 't publiek ten toon gesteld, bewezen het. Intusschen deed het Metalen kruis onder de toenmalige omstandigheden, al wat het kon; en nu alles afgeloopen is — denken wij aan *'t vergeven en 't vergeten* en aan het *einde goed alles goed*."

MEER AMPEL ANTWOORD

aan den voortreffelijken zanger Neerlands van het Metalen-Kruisduitenliedje.

(*Arnhemsche Courant* 14 Okt.)

Nullum, — kai nullum benullum,
Habes *de rebus Metalicis*. —
(*Naar een oud liedeke.*)

Voortreflijk dichter van een lied,
Gezongen om een duitje; —
Wat heb je 't Monument genekt!
Voortrefflijk man! — je werkt *perfect*,
Maar in je *rijmen* — stuit je.

Toch niet getreurd! — 't is géén abuis;
We zijn in 't zelfde schuitje.
Ja! — 't feest van 't oud Metalen kruis,
Ja! — 't koste ons land een *duitje!* —
Als dat het jongere geslacht
Maar niet worde aan 't verstand gebragt; —
Want mogt het ooit weer „*knijpen*";
Ze keken slechts hun „*vaders*" aan,
In plaats van zich er door te slaan,
En wapenen te grijpen. —

Wat *Vrolik* heeft getourmenteerd?
Niks! *ik* had tormentatie! —
'k Zat voor de oud krijgers van ons land,
'k Zat voor die *duit* zelfs in den brand; —
('t was veel eer voor de natie).

De zaak liep nogthans gladjes af,
Al hadden we 't „.. *elders*" kunnen vragen; —
Maar wie was zeker dat men 't gaf? —
Ach! 't arme kruis! — het *kon* 't niet wagen. —
En daarbij kwam nog, dat er toen,
Dáár .... zóó veel nog was „*af te doen*",
— (De laster noemde 't — af te *kibblen*) —
Dat onder 't loven, bieden, knibblen,
(Kijk! — *dat* ware eerst een pret geweest!)
Er niks gekomen was .... *van 't feest*. —

Wie had de schuld dan moeten dragen? —
En welke houding — welk figuur,
Had Neêrland in de Augustus dagen
Dan, voor den vriend en nagebuur, —
Voor 't oog van heel Europ geslagen? —
Als eens onze Eendragt, in dit uur
Bij 't toujours deftig onderhandlen,
Misschien de stad nog rond liep wandlen,
Gegooid van 't kasje naar den muur! —

't Metalen kruis begreep ten leste,
Secuur spel spelen, was maar 't beste
Zoodat onze Eendragt op den Dam,
Van lieverlede — kalm en zoetjes.
Nog op haar poo... (pardon! — 'k meen *voetjes*) —
Naar eisch, behoorlijk nederkwam. —

De zaak van achtren nu bekeken; —
— ('t Subsidie cijfer — 't wigtig feit) —
Voor *quasie liberaliteit;*
Is 't *thans* geen kunst, zoo bout te spreken. A)

Hoe 't zij; — de som had veel om 't lijf! —
In België was 't heel wat anders; —
Daar kregen de oude tegenstanders,
Plus minus nog een ton of vijf,
Voortreffelijkste aller Vaderlanders! —

En schoon je 't niet gelooven kunt;
Ik heb 't die krijgers *niet* misgund;
Want *wij* voor 't onze, *zij* voor 't hunne,
't was vice versa *ruim verdiend:* —
En 'k zeg 't als nabuur en als vriend,
Wee! wie een volk zijn *loon* mis-gunne! —

Dat *Vrolik* 't snoepte? — weer abuis!
Naar 'k goed meen, daar heeft die minister,
Toevallig... *géén* Metalen kruis,
(Die gruwelijke geldverkwister!) —
Glad mis! — voortreffelijke man! —
(Hoe toch een mensch soms dwalen kan) —
Ik... van die duit — *ik* snoepte er van.

Maar als je 't op den keper ziet,
Dat maakt je *boos*, dat stoort je;
En daarom — heel uw duiten lied,
Bewijst voor mij ... geen oortje! —

Je ziet Poyeet! — we gaan accoord,
We zitten in één schuitje; —
En toch — (geloof mij op mijn woord)
't Metalen kruis zelfs — *fluit je*. —

Want die *coulante* poëzij,
Al was je ook 't allergrootste Pietje,
Bij 't proeven van uw duiten liedje
Als uit een Pottenbakkerij,
Van 't lagchen — *tranen* zelfs vergiet je; —
Als suf oud krijgsman; dan *geniet* je,
Bij zoo veel Attisch zout en geest; —

A) Een der Amsterdamsche weekbladen, (dat vaak zeer goede artikelen bevat over de stads-huishoudelijke belangen) was in 1853 zeer *tegen* het Metalen kruis. — In 1855 — om *personeel* belang, sloeg men om — en schreef zelfs *voor* de zaak. — De vlieger echter niet opgaande — was men op slag er *weer tegen*. (En zulke organen moesten de zaak toelichten!) — Genoeg de *IJ- en Amstelbode* hier bedoeld, beweerde dezer dage: — „had 't Metalen kruis zich tot de vertegenwoordiging der Natie gewend; — het cijfer ware niet geweigerd. — Dit eens aannemende, wat had de ons *toen weer vijandige bode dan wel van de vertegenwoordiging gezegd?* — Wij wilden de 2de kamer voor het *gramschapsspruitje* van voornoemde bode, behoeden. B.

Een kreet van zaligheid ontschietje,
Je zwijmt er *weg* van, als je 't leest. —

Maar 't is weer zoo „geleerd" omschreven....
'T Is soms zoo moeijlijk te verstaan....
Dat.... Dichter! zie me eens even aan! —
Vertrouwlijk weg; — heb *jij* 't gedaan? —
Heb *jij* dat mooije stuk bedreven? —
Heb jij dat ... „*heel alleen*" gegeven? —
Ja toch — bij 't pluizen in uw lied.....
Neen — heilig — 't is zoo — 'k twijfel niet. —
('t Is trouwens — *glad* me om 't even). —

Pas op man! — blijf bedaard van zin: —
Het oudst Metalen kruis schavuitje,
Het smeekt U, stik er toch niet in,
Bij 't savoureren van dit kluitje. —
En als 't je soms wat *taai* mogt zijn,
Doop 't dan maar in je morgenwijn,
(Zoo bij maniere van ..?.. beschuitje) —
Troef dan eens ferm *mijn* poëzy,
Maar 'k bid je nogmaals — word niet kregel;
En langzaam soppend, denk er bij,
Elk oud soldaat heeft vast voor regel
Wie aan mijn kruis komt, komt aan mij! —

Nog *een* punt — voor ik *punctum* zet: —
Ge moet me eens even nog vertellen, —
Wat heeft *Jan Douza* toch te stellen
Met mijn Metalenkruizen pret? —

Ik stuur 't U — zeer beleefd naar huis —
Niet als pleidooi voor *Vrolik;*
Maar als *douceurtje van mijn kruis.* —
Zeg, vind je 't vers niet *olik?* —
't Is kooksel van een rijmelaar,
Zelfs onbekookt nog, proef het maar;
En lust je meer? — 'k ben altijd klaar
Je kunt me vast vertrouwen; —
't Is, zonder bluf — maar Poëzij
Eerst zoo als de uwe — thans van mij,
Die schud *ik* uit mijn mouwen. —
Op *dat* punt dus, *verschillen* wij —
Bij mij — als 't prulpoëetje,
Kijk! — strijk en zet is 't — een! twee! drie!
En als ik dan *uw* werk bezie....
Voortreflijk man! — .. wat zweet je! —

Als iedre greep maar wat *beduidt*,
Rol dan je rijm maar, krek als knikkers,
't Mag sprongen maken als de kikkers,
Mits dat er *gang* in zit — ... vooruit! —
Maar moet je lengen, vullen, wringen,
Och man! hou dan maar op met springen,
Zeg, *stop* voor 't knikkren! — schei er uit.

Gooi 't kriskras — losweg door elkander; —
Als 't eene rijm niet deugt, neem 't ander;
Maar blijft je form, stijf, stroef en schraal,
Gewrongen: — Bilderdijk zou zeggen
Je loopt gevaar om 't „*af te leggen*"
Je bent „*geen meester van de taal!*"

Thans? — ben je niet genoeg geturfd,
Noem dan je naam maar, als je durft,
Op 't *rijm* ben 'k nog capabel: —
'k Ben altijd met de pen bereid,
Zoo als 't land ging kruipen met den *sabel*,
Groot — monstrum van voortreffelijkheid.

BURLAGE.

Z W E D E N.

STOKHOLM, 20 Oktober.

De koninklijke residentie is heden van Tallgarn naar Stokholm verlegd. De gezondheid des Konings is bedenkelijk. De kroonprins-regent is heden uit Christiania alhier teruggekomen.

De Deensche regering heeft reeds voor acht dagen eene cirkulaire over de Holstein-Lauenburgsche zaak aan de Deensche gezanten bij de onderscheidene hoven gezonden.

I T A L I E.

MILAAN, 19 Oktober.

De *Gazetta Uffiziale di Milano* deelt mede, dat de aartshertog *Ferdinand Maximiliaan*, goeverneur generaal alhier, weder aan 13 staatskundige vlugtelingen veroorloofd heeft, om straffeloos naar hun vaderland terug te keeren.

GENUA, 18 Oktober.

Men verneemt, dat de kapitein en de zeelieden van de Cagliari van Napels naar Salerno zijn gevoerd, waar het proces ontrent den laasten opstand in Napels zal voorkomen. Omtrent de mishandelingen, den gevangenen aangedaan, ontvangt men hier steeds zeer ongelukkige berigten.

De spoorwegarbeid in Napels vordert vrij wel. De regering voltooit die werken, en laat de militairen aan den weg arbeiden. Thans is weder de voortzetting van den weg van Napels naar Pola tot aan Palma plegtig geopend.

Uit Rome schrijft men, dat de Paus heeft bewilligd, om de ringmuren van Civita Vicchia verder landwaarts te verzetten. De bevolking is sedert de laatste jaren tot 8000 vermeerderd, zoo dat het voor de gezondheid der inwoners noodzakelijk was, de stad uittebreiden.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN, 21 Oktober.

Het antwoord van ons kabinet op de Turksche nota heeft de Porte zeer bevredigd, wijl er in verklaard wordt, dat ons kabinet geen bezwaar vindt, om de inzigten der Porte volkomen goed te keuren en zooveel mogelijk te ondersteunen. Ook het kabinet van *St. James* heeft die nota beantwoord en dat antwoord konfidentieel hier medegedeeld. Ons kabinet is er zeer over voldaan en dit toont genoegzaam, dat Oostenrijks en Engelands politiek in deze gelijk zijn. — Naar men verneemt, zouden beide mogendheden weldra in Pruissen een bondgenoot vinden.

WEENEN, Vrijdag 23 Oktober.

De telegraaf deelt ons uit Konstantinopel de zamenstelling van het nieuwe Kabinet aldaar mede:

Reschid-Pacha is benoemd tot grootvizier; *Riza-Pacha* tot minister van oorlog; *Fehti-Achmet-Pacha* tot grootmeester van de artillerie, en *Aali-Pacha* tot minister van buitenlandsche zaken.

TRIEST, 20 Oktober.

Gisteren namiddag ten 1 ure 9 minuten heeft men hier eene ligte aardbeving waargenomen.

BERLIJN, 22 Oktober.

De buletijns en dagbladen vermelden dagelijks de voortgaande herstelling van den koning. Deze berigten zijn niet geheel juist. De ziekte des konings is slechts van den akuten in den chronischen toestand overgegaan. Z. M. lijdt bepaald aan eene aandoening, die de geneeskundigen voor eene hersenverweeking hebben gerekend, en die geene gunstige voorzegging toelaat, hoewel de verschijnselen tot hiertoe geen oogenblikkelijk gevaar aankondigen. Het is opmerkelijk, dat de koning het geheugen mist, zoo dikwijls hij naar eene juiste uitdrukking zoekt, terwijl Z. M. evenmin een geregelden gedachtengang heeft. Het schijnt derhalve dat de intellektuele vermogens van den koning gestoord zijn. In deze omstandigheden vreest men, dat er niet aan de magtiging des konings te denken zal zijn, om het regentschap op den prins van Pruissen over te dragen. De geneeskundigen durven het tijdstip niet bepalen, waarop de koning tot het teekenen van zulk een besluit in staat zal zijn. Men zegt daarom, dat de vorm, dien men zal bezigen, om deze moeijelijkheid te ontgaan, zal bestaan in het doen vertrekken des konings naar Italië. Intusschen wacht men nog, alvorens in deze zaak een besluit te durven nemen, en hoopt men althans den koning wel tot eene onderteekening van een besluit te zullen kunnen brengen.

HAMBURG, 21 Oktober.

Den 9. is de prins-regent van Zweden en Noorwegen van Stockholm naar Christiania gegaan, om de Storthing te sluiten. Het was de 15. vergadering van dit volksligchaam sinds 1815. De leden hebben zich naar het kon. paleis begeven, en de voorzitter de heer *Harbitz* heeft in een warme toespraak den prins hulde gebragt voor al wat hij als onderkoning van Noorwegen in het belang van de welvaart des lands gedaan heeft. De prins heeft daarop een hartelijk antwoord gegeven.

Voor haar uiteengaan heeft de Storthing bepaald, dat er 5 millioen gulden zullen verstrekt worden tot den aanleg van de 2 groote spoorweglijnen; deze som kan de regering bij leening zich verschaffen. Bij eene volgende bijeenkomst zal de Storthing nog nadere meer stemmen. Voor de landbouw-tentoonstelling te Parijs van het volgend jaar is door de Storthing 11,200 fr., door Zweeden fr. 70000 goedgestemd. — De Storthing heeft nog een adres aan den koning gestemd, om Z. M. de deelneming der Vergadering te betuigen in het lijden, dat hij ondervindt.

Omtrent den brand op het Ladoga kanaal in Rusland verneemt men, dat van de 672 vaartuigen 70 verbrand zijn, 131 gezonken, en 314 aanmerkelijk beschadigd.

DUSSELDORP, 21 Oktober.

Eergisteren is op onzen sterrentoren door Dr. *R. Luther* eene tot dus verre onbekende planeet, van de tiende grootte, ontdekt. De ontdekking van deze 58ste planeet is door de waarnemingen op den sterrentoren te Bonn bevestigd. Tusschen *Mars* en *Jupiter* kent men alzoo reeds 50 planeten, van welke er 12 in Duitschland en 9 in Pruissen ontdekt zijn.

SIGMARINGEN (Vorstendom Hohenzollern-Sigmaringen) 22 Oktober.

De Portugesche gezant, graaf *Lavradio*, is alhier aangekomen en heeft gisteren avond de hand van prinses *Stephania*, namens Z. M. den koning van Portugal, plegtiglijk gevraagd.

E N G E L A N D.

LONDEN, 22 Oktober.

Woensdag is door den hertog *van Cambridge* te Sheffield de eerste steen gelegd voor het monument ter gedachtenis aan de uit die stad geboortige dapperen welke in de Krim vielen. Op het banket dat deze plegtigheid volgde heeft Z. K. H., zich in een toast over de Indiesche Zaken uitlatende, o. a. gezegd, dat de werving met reuzenschreden voortging en in de twee laatste dagen zelfs 800 man zich hadden aangemeld; dat hij zich overtuigd hield dat het kritisch oogenblik voorbij was, en de elken dag in Indië aankomende versterkingen den opstand steeds meer en meer grond zouden doen verliezen, en dat hij, hoewel zijne woorden hard mogten schijnen, hoopte, dat men geen onwettige inschikkelijkheid aan den dag leggen zou. Een leger toch van 70000 man was, zonder dat iemand wist waarom, opgestaan, en moest men hen nu ongestraft broeders, vrouwen en kinderen meedoogenloos laten vermoorden? Men had regt te verwachten dat zij voor de bevoegde regtbanken gebragt, en naar verdienste voor hunne wreedheden gestraft wierden. Ook moest men niet vergeten, dat dat uitgebreid rijk door zijn *prestige* bestond. Het gezag moest dus gewroken worden. Zonder twijfel had men groote fouten begaan, doch welk volk had dat in eene geschiedenis van meer dan eene eeuw niet gedaan. Men moest ze slechts nagaan en aanwijzen, om niet in herhalingen te vervallen. Het land had in de Krim en in Indië twee lessen gehad; Spr. hoopte dat men zich die ten nutte maken en voortaan voor het aanwezig zijn eener genoegzame magt zou zorgen.

De *Morn. Post*, het artikel van den *Invalide Russe* mededeelende, dat spreekt van eene gezamenlijke herovering van Indië in het belang van den handel, en van een gezamenlijk protektoraat, alles voor het geval dat Engeland alleen den toestand niet meester mogt kunnen worden, zegt, dat Engeland niet alleen in staat is om den opstand te dempen, maar ook om des gevorderd geheel Indië te heroveren en bij uitsluiting van alle mededingers te blijven bezitten.

Uit Indië verneemt men dat den 26 Aug. te Calcutta eene meeting gehouden is, waarin besloten is, eene vereeniging te vormen voor de politieke en admininistratieve hervorming in Indië. De vergadering bestond uit de hoofden der groote handelshuizen, regtsgeleerden en andere notabele ingezetenen, die niet tot de regering behoorden. Het doel der vereeniging is, het Parlement en het Engelsche volk de inzigten der Europeesche bevolking te doen kennen; eene gelijkvormige regtspleging te vorderen, gegrond op de Britsche wet, benevens de afschaffing van het zegel en andere regtskosten, de verbetering der politie, de herziening der belastingwetten en de toelating van alle Europeanen tot burgerlijke betrekkingen, mits men de vereischte bekwaamheden bezitte. De verschillende eischen dezer vereeniging komen gezamenlijk daarop neder, dat alle besturende magt aan de kompagnie ontnomen worde.

De gezondheidstoestand der Koningin van Oude is eenigzins verbeterd.

Volgens den *Morn. Post* heeft de politie in zake den moord van Waterloo Bridge o. a. de volgende inlichting bekomen. Een schuitenvoerder van Woolwich heeft verklaard, dat, ongeveer drie weken geleden, een man dien hij nooit vroeger gezien had, zijne schuit wilde huren, met belofte van haar terug te zullen brengen; na eenig aarzelen had hij zich laten overhalen en voor het huren een halve kroon ontvangen; de schuit evenwel had hij niet terugbekomen, en zij was later op de kust van Kent gevonden, eene doos bevattende met scherpe instrumenten en moordwerktuigen. De schuitenvoerder zegt, dat hij den persoon zou kunnen herkennen.

— 23 *Okt.* Gec. $88^7/_8$; Sp. $1^1/_4$ pCt. $25^1/_{16}$; Rusl. 5 pCt. 106; $4^1/_2$ pCt. 96; Holl. 4 pCt. $97^1/_4$; $2^1/_2$ pCt. $63^3/_4$; Peru $4^1/_2$ pCt. 76; Sard. 5 pCt. $89^1/_4$; Mex. 19.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, 22 Oktober.

Ook de Divan van Wallachije heeft zich voor de vereeniging onder een vreemden prins verklaard. Deze manifestatie zal waarschijnlijk de regering in eenige verlegenheid brengen, die haar hebben uitgelokt en in den laatsten tijd, na de aanneming van het denkbeeld eener administratieve vereeniging, te vergeefs getracht hebben de unionistische gezindheid te temperen.

De koning van Pruissen zal, zegt men, zoodra hij daartoe genoegzame krachten heeft terug bekomen, eene reis doen tot volkomen herstel zijner gezondheid.

De heer *Lafragua* bevindt zich in deze hoofdstad. Men is nog niet zeker dat Mexiko de bemiddeling van Engeland en Frankrijk aanneemt, doch hoopt dit weldra officiëel te vernemen. Inmiddels houdt de gezant zich bezig met de bearbeiding van een uitvoerig verslag zijner onderhandelingen met het kabinet van Madrid.

De Engelsche regering schijnt zeer bezorgd en misnoegd te zijn over de houding van een gedeelte onzer pers, met betrekking tot de zaken van Indië, en schijnt die zelfs aan onze regering te willen wijten; deze evenwel doet al het mogelijke om te beletten, dat Engeland gekrenkt worde en kan toch de pers niet geheel aan banden leggen.

Men spreekt weder van eene groote vermindering van het in kas der bank, die evenwel alles aanwendt om geen gebrek aan specie te krijgen, en van de munt dagelijks gemiddeld voor drie millioen aan goud ontvangt.

De schipbreuk van de Empereur blijkt de reeders te Newcastle niet te hebben afgeschrikt, en dadelijk na dit ongeluk is een aanvang gemaakt met den bouw van nieuwe schroefstoomschepen volgens hetzelfde stelsel, voor de direkte kommunikatie met onze hoofdstad. Het ongeluk was geenszins een gevolg van een gebrek in het stelsel.

De veroordeeling van den heer *Migeon*, lid van 't Wetg. Ligchaam, tot eene maand gevangenis, wegens het ongeoorloofd dragen van het legioen van Eer, ontneemt dezen het regt niet zitting te houden

in 't Ligchaam; trouwens hij is slechts wegens overtreding veroordeeld. Dit geding, weet men, heeft tot allerlei incidenten aanleiding gegeven. O. a. heeft de verdediger *Jules Favre* de handelwijze van het publiek ministerie en ook van den prefekt van policie zeer gegispt, om op allerlei losse geruchten de eer van een man in verdenking te brengen. Zelfs heeft hij eene schriftelijke verklaring van den prefekt als lasterlijk genoemd. De prefekt heeft hierover den advokaat geschreven, die alle denkbeeld, om den prefekt in persoon te beleedigen, heeft van zich geworpen, maar volgehouden, dat hij zich overtuigd hield, dat de policie door onjuiste opgaven misleid, geheel onware en lasterlijke beschuldigingen tegen den heer *Migeon* heeft te berde gebragt. De regtbank heeft een minimum van straf toegekend. Het geding is voor de regering geene gelukkige gebeurtenis geweest, omdat er weder uit gebleken is, op wat wijze de administratie de regerings-kandidaten tegen wil en dank der bevolking weet *door te drijven*, zelfs door weinig eerlijke middelen.

— Uit Macon wordt gemeld, dat *Lamartine* op zijne bezittingen een allergelukkigsten wijnoogst heeft gehad, dien men op eene opbrengst van 240,000 fr. schat. Jammer voor den grooten dichter, dat zijne goederen zoo door schulden bezwaard zijn, dat hij van die buitengewone inkomsten zelf weinig zal ontvangen.

PARIJS, Vrijdag 23 Oktober.

De houding der Beurs is heden tamelijk vast, en er worden vele zaken gedaan. Men sprak weder van het plan, om eene vaste gedwongene koers der bankbilletten in te voeren.

Ten gevolge van gisteren avond plaats gehad hebbende hevigen regen zijn de rivieren zoodanig gerezen, dat men weder voor overstroomingen vreest.

— 23 *Okt.* Rente kont. $4\frac{1}{2}$ pCt. 90,75; op tijd 3 pCt. 66,90; Fr.-Oost. Spw. 675; Sp. $1\frac{1}{4}$ pCt. $25\frac{1}{2}$; 3 pCt. $37\frac{1}{2}$.

MARSEILLE, 22 Oktober.

Wij hebben berigten uit Algiers van den 20 dezer. De kamer van Koophandel heeft eene deputatie benoemd, belast om den keizer te verwelkomen bij zijne komst alhier. Een besluit van die kamer verklaart den aanleg van een ijzeren spoorweg-net voor noodzakelijk. Men denkt ook, dat er te Marseille een zeearsenaal zal opgerigt worden.

Uit Napels hebben wij tijding tot 20 Okt. De prins de Joinville is aldaar aangekomen, en met veel onderscheiding ontvangen. De prins heeft onmiddelijk een bezoek bij zijne schoonzuster afgelegd.

De koerier van Konstantinopel brengt berigten van den 14. Okt. De Sultan had bij *Reschid-pacha* het middagmaal gehouden, eene bijna ongekende eer, die doet vermoeden, dat *Reschid* weder aan het bestuur zal komen. (Zie Weenen).

Diran Bey is benoemd tot zaakgelastigde van de Porte bij het hof van Brussel.

ADVERTENTIEN.

BEESTENMARKT

te **ZEYST**,

*** op Vrijdag den 30. October 1857.

*** Getrouwd:

Mr. J. Ph. VERLOREN,

en

Jonkvrouwe M. C. SPENGLER.

De Bilt, 23 October 1857.

*** Getrouwd:

Dr. E. D. C. VAN DISSEL,

en van Lochem,

C. M. JONGENEEL.

Utrecht, 23 October 1857.

*** Mijne geliefde Echtgenoote MARIA VERHEUL overleed heden nacht ten elf ure, na een langdurig en smartelijk lijden, in den ouderdom van 71 jaren. Ik mogt 32 jaren door den band des huwelijks met haar vereenigd zijn.

Utrecht, H. BLOM,

24 October 1857. Bloemist in de Lauwerecht.

*** Voor de vele blijken van deelneming door ons ondervonden, zoowel binnen als buiten de Stad, bij het treffend verlies van onzen teedergeliefden Zoon en Behuwdzoon A. C. H. VAN DEVENTER, Med. Dokter, betuigen wij onzen hartelijken dank.

Utrecht, J. L. JONXIS.

24 October. S. J. JONXIS, Laurillard Fallot.

METALEN KRUIS.

*** Vergadering van de AFDEELING UTRECHT op Donderdag den 29. October 1857, 's avonds ten half acht ure, in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen.

Het Bestuur der Afd.,

Graaf NAHUYS, *President.*

A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

Salle Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.

*** **Mardi 27 Octobre.** (No. 1 de l'abonnement). Représentation Extraordinaire donnée par la troupe du Vaudeville Français d'Amsterdam, avec le concours de Mlle CÉLINE MONTALAND, Premier Sujet du Théâtre du Palais Royal de Paris, et de Mr. MONTALAND, Premier Sujet du Vaudeville de Paris. **La Rose de Bohême**, Comédie Vaudeville en 1 acte. Mlle. *Montaland*, remplira le rôle de *Papelita* et dansera **la Madrilena**, pas Espagnol créé par elle à Madrid. Mr. *Montaland* remplira le rôle *d'Alcibiade.* **l'Invitation à la Valse**, Comédie en 1 acte, dernier ouvrage *d'Alexandre Dumas*. Mlle *Montaland* remplira le rôle de *Mathilde* en Mr. *Montaland* celui de *Maurice*. On commencera par **On demande un Gouverneur**, Comédie Vaudev. en 2 actes.

Le spectacle commencera à 7 *heures précises.*

Prix des places. 1er rang 1 fl. 50. 2me rang 1 fl.

On peut 's abonner pour les **six** Représentations; 's adresser chez Mr. F. LABBÉ, Coiffeur Lijnmarkt et chez le Sr. VAN LUNTEREN, Concierge du Local, chez qui l'on peut aussi louer des places pour chaque Représentation.

Le Directeur du Vaudeville Français d' Amsterdam,

C. LAVERGNE.

OPENBARE AANBESTEDING.

*** Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht zullen op Zaturdag den 31. October 1857, des namiddags ten één ure, ten Stadhuize, in het openbaar aanbesteden:

Het herstellen van Schoeijingen aan de Nieuwe kade.

Het bestek ligt ter inzage aan Stads Timmerhuis achter Klarenburg; aanwijzing in loco zal plaats hebben op Dingsdag den 27. October 1857, des voormiddags ten tien ure.

Utrecht, 20 October 1857.

De Secretaris der stad Utrecht,

H. G. RÖMER.

WINTERDIENST.

Aanvangende 26 October 1857.

STOOMBOOT-DIENST

TUSSCHEN

CULENBORG, VREESWIJK en ROTTERDAM

EN TUSSCHENLIGGENDE PLAATSEN

en terug.

Van CULENBORG des Maandags en Dingsdags 's morgens ten 4 ure.

Van VREESWIJK des Maandags en Dingsdags 's morgens ten $4\frac{3}{4}$ ure.

Andere dagen uitgezonderd des Zondags:

Van CULENBORG 's morgens ten 7 ure.

Van VREESWIJK 's morgens ten $7\frac{3}{4}$ ure, om te ROTTERDAM aan te komen 's Maandags en Dingsdags omstreeks 8 ure, en de andere dagen omstreeks ten 11 ure.

Van ROTTERDAM iederen dag, uitgezonderd des Zondags 's namiddags ten 1 uur.

Van SCHOONHOVEN en benedenwaarts worden op Marktdagen retour-kaarten afgegeven.

Gedurende den lagen rivierstand, dat de Stoomboot te VREESWIJK blijft liggen, vertrekken de rijtuigen voor de passagiers van CULENBORG een kwartier uur voor den boven bepaalden tijd.

Nadere inlichtingen worden gegeven bij de Agenten.

BUITENGEWONE
GOEDKOOPE PIANO MUZIEK.

Keurig uitgevoerd, op best Papier.

*** Voorhanden bij de Boekh. MANSSEN en BLOM, Kromme Nieuwe Gracht, F. 394.

L. VAN BEETHOVEN, Sämmtliche Symphonien 1er heft . . . . 22 pag. *f* 0,50

L. VAN BEETHOVEN, Sonnaten, 1er heft . . . . 12 „ - 0,30

J. S. BACH, Clavier Compositionen, 1er heft . . . . . 8 „ - 0,30

J. HAYND, XII der schönsten Symphoniën, 1er heft . . . 20 „ - 0,40

W. A. MOZART, XIX Sonnaten, 1er heft . . . . . . 12 „ - 0,30

C. M. v. WEBER, Compositionen, 1er heft . . . . . . 14 „ - 0,30

Deze Muziek, netjes en correct gedrukt op zwaar velijn papier, overtreft alle andere uitgaven, terwijl de prijs zonder twijfel de goedkoopste is, van alle tot heden bestaande.

*** Tegen securiteit en Maandelijks acht gulden renten, wordt ter leen gevraagd **duizend gulden**, om naar verkiezing maandelijks honderd gulden af te lossen. Hierop reflecterende adressere zich onder lett. N. aan het bureau dezer Courant. Brieven franco.

Manufacturen en Modes.

*** **Nieuwe Mantels, Mantelstoffen** en **Garnitures**, waarbij modellen gratis worden afgegeven.

GIESBERTS & TITO, Jansbrug.

Marktberigten.

Amersfoort, 23 Oct. Tarwe van *f* 10.75 tot *f* 11.25. Rogge van *f* 7.00 tot *f* 7.50. Boekweit van *f* 7.75 tot *f* 8.25. het mud. Aardappelen van *f* 1.70 tot *f* 2.00 het mud. Boter van *f* 1.20 tot *f* 1.27 het N. pond.

Amsterdam, 23 Oct. Tarwe traag en lager verkocht; 133 ℔ Jar. witb. Pools. *f* 395; 132 ℔ Nassau diets *f* 305; 134 ℔ dito *f* 320 a *f* 325; 131 ℔ Kubanka *f* 340; 124 ℔ Jar. Vries. *f* 260. Rogge ruim prijshoudend; 123 ℔ Pruis. *f* 202; 117, 118 ℔ Petersb. *f* 178 a *f* 174; 119 ℔ dito *f* 175 a *f* 176; 120 ℔ dito *f* 180; 120 ℔ Galatz *f* 175; 122 ℔ Belg. *f* 208. Boekweit slap en lager afgegeven; 120 ℔ Overijss. veen *f* 220.

Dordrecht, 22 Oct. Granen enz. Niettegenstaande den aanvoer van Jarige en Nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche Tarwe heden niet groot was, bestond voor dezelve weinig vraag en ging de verkoop tot 30 c. lager zeer traag. Zomertarwe ook slap en 20 c. lager afgegeven. Jarige Zeeuws. Vlaams. en Overm. *f* 9.80 a *f* 10.50 mooije nieuwe dito *f* 10 a *f* 11; Blaauwe en mindere *f* 8.70 a *f* 9.70 en nieuwe Zomertarwe *f* 9 a *f* 10. Rogge Jarige en nieuwe Zeeuws. Vlaams. en Overm. vond weinig begeerte en moest 10 c. lager afgegeven worden. Jar. Zeeuws. Vlaams. en Overm. *f* 6.50 a *f* 7, en nieuwe dito *f* 7 a *f* 7.50. Gerst. Zeeuws. Vl. en Overm. bij kleinen aanvoer traag en de aangevoerde was tot 10 c. lager moeijelijk op te ruimen. Zeeuws. Vl. en Overm. Winter *f* 6.20 a *f* 6.70 en dito Zomer *f* 6.20 a *f* 6.50. Spelt niet getoond en tot vorige prijzen van *f* 4 tot *f* 4.20 begeerd. Haver, Inlandsche Voeder meerder aangevoerd en tot 30 c. lager afgegeven. Zeeuwsche en Inlandsche Voeder *f* 3.80 a *f* 4.30, en Dikke dito *f* 4.70 a *f* 5. Boekweit uit Noordbrabant niet ter markt, op 70 Ned ℔ bleef nieuwe Maas tot *f* 240 aangeboden.

Schiedam, 23 Oct. Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 18,00. Jenever id. *f* 23,50. Amsterd. proef *f* 24,75, zonder de belasting. Spoeling *f* 0,70 per ketel.

Arnhem, 23 Oct. Oude Weit van *f* 11.00 tot 13.00. Nieuwe Weit van *f* 9.85 tot 12.10. Rogge van *f* 7.05 tot 7.90. Boekweit van *f* 8.40 tot 9.00. Maïs van *f* 8.20 tot 8.25. Garst van *f* 7.10 tot 7.30. Vriesche Haver van *f* 5.00 tot 5.40. Voerhaver van *f* 4.40 tot 4.60. Wikken van *f* 9.00. Paardenboonen van *f* 8.80 tot 9.00. Graauwe Erwten van *f* 11.50 tot 11.75. Groene Erwten van *f* 11.00 tot *f* 13.00. Witte Boonen van *f* 12.90 tot 13.75. Aardappelen van *f* 1.50 tot 1.85. Boter per Ned. p. van *f* 1.08 tot 1.13. Appelen van *f* 2.90 tot 3.00. Peren van *f* 3.00 tot *f* 4.00.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Okt.	Uren	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerking.*
			N. ℔						
23	2	z.	0.5	764.03	55.8	+ 3.1	0.82	0	Ligt bewolkt.
	10	o.	0.5	67.37	45.7	— 0.7	0.92	0	Helder.
24	8	o.	1.0	68.80	45.9	— 0.5	0.93	0	Bijna helder.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 23 Oktober 1857.

Nederland.					
Werkel. Schuld . . .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{3}{4}$	$62\frac{13}{16}$	$62\frac{3}{4}$
dito dito	3	„	$74\frac{15}{16}$	75	75
dito dito	4	„	$95\frac{13}{16}$	96	$95\frac{15}{16}$
Amortisatie-Sijndikaat	$3\frac{1}{2}$	„	$88\frac{3}{4}$		
Handelmaatschappij .	$4\frac{1}{2}$	„	145		
Oost-Indische Leening	4	„	$93\frac{1}{2}$	$93\frac{3}{4}$	$93\frac{3}{4}$
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	„	100		
Belgie.					
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$50\frac{1}{4}$		
Spanje.					
Obligatien	$1\frac{1}{2}$	pCt.	$25\frac{1}{8}$	$25\frac{3}{16}$	
Binnenl. Schuld . . .	3	„	$36\frac{3}{4}$	$36\frac{13}{16}$	$36\frac{13}{16}$
Portugal.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{1}{2}$	$43\frac{5}{8}$	$43\frac{9}{16}$
dito 1856.	3	„	$43\frac{3}{16}$	$43\frac{1}{4}$	$43\frac{1}{4}$
Rusland.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	$102\frac{3}{4}$		
Obligat. 1828 & 1829	5	„	102		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$92\frac{1}{4}$	$92\frac{1}{2}$	
Certifikaten 1840. . .	4	„	$84\frac{1}{8}$		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4	„	84		
dito 5e Serie	5	„	$95\frac{5}{8}$		
dito 1855 6e Serie. .	5	„	98	$98\frac{3}{8}$	$98\frac{1}{4}$
dito Adm. te Lond.	$4\frac{1}{2}$	„	$93\frac{3}{8}$		
Cert. van Assign. . .	6	„	$64\frac{5}{8}$		
Polen.					
Aand. 1835, fl. 500			153		
Obligatien.	4	pCt.	$77\frac{5}{8}$	$77\frac{7}{8}$	$77\frac{5}{8}$
Oostenrijk.					
Oblig. Metaliek . . .	5	„	$71\frac{7}{16}$	$71\frac{3}{4}$	$71\frac{5}{8}$
Oblig. Rente Am. . .	5	„	$83\frac{7}{16}$	$83\frac{3}{4}$	$83\frac{3}{4}$
dito dito Nat. 1854.	5	„	$73\frac{3}{8}$	$73\frac{11}{16}$	$73\frac{5}{8}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$37\frac{1}{4}$	$37\frac{3}{8}$	
Brazilie.					
Geldl. 1824, £ 100. .	5	pCt.	$97\frac{1}{2}$		
Amerika.					
Ecuad. Oblig. 1855 .	100 £		$13\frac{3}{16}$	$13\frac{13}{16}$	
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$	„	$17\frac{1}{2}$		
Mexiko, Obl.	3	„	18	$18\frac{1}{16}$	$18\frac{1}{16}$
N.-Am. Illin. Spw. Aand.			$95\frac{1}{2}$		
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	$80\frac{1}{2}$	$80\frac{3}{4}$	$80\frac{5}{8}$

Snelpersdruk van L. E. BOSCH en ZOON.

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

ZATURDAG 24 Oktober 1857, N°. 253.

Zitting van den Stedelijke Raad

Vervolg en slot der Zitting van 14 Oktober.

De heer *Bosch* zegt, dat hij tegen deze voordragt om aan het krankzinnigengesticht eene som van plus minus ƒ 3560 toe te kennen, drie hoofdbedenkingen heeft, als eerstens, dat naar zijne meening, de wettelijke voorschriften niet zijn in acht genomen, ten tweede, dat de gevraagde som strekt tot dekking van nadeelige saldo's van vorige dienstjaren en ten derde, dat de gevraagde som, zoo ze al mogt vergoed worden, volgens billijkheid niet voor het volle bedrag aan de stadskas zoude in rekening mogen gebragt worden. Wat het eerste punt betreft, namelijk de veronachtzaming der wettelijke voorschriften daarmede zegt Spr., het oog te hebben op de bepalingen der armenwet van 1854, welke wet bij het toekennen van subsidie aan instellingen van liefdadigheid onder anderen de volgende voorwaarden heeft verbonden, als *a* overlegging der rekening van het vorige dienstjaar, *b* begrooting voor het volgende dienstjaar, *c* bewijs van volstrekte onvermijdelijkheid enz., en waarvan *in casu* niets is geschied. Het staat alsnu nog te onderzoeken of het krankzinnigen gesticht in eene instelling van liefdadigheid en of de gevraagde som is eene subsidie, naar Spr's. oordeel, is beide even waar, hij toch ziet in eene krankzinnigen inrigting niet alleen eene politie-inrigting maar ook evenzeer eene instelling strekkende gelijk ieder ander ziekenhuis tot verpleging en genezing der daarin opgenomen lijders, en is hetzelve alsdan *begrepen onder* artikel één der armenwet luidende »Eene »instelling van liefdadigheid is die, welke armen»verzorging in of buiten gestichten voortdurend ten doel »heeft." Dat ook de wetgever in een krankzinnigen gesticht eene liefdadige instelling gezien heeft, meent Spr. daarenboven te mogen opmaken uit art. 6 der wet van 29 Mei 1841 Staatsbl. no. 20. »Omtrent de krankzinnigen gestichten," waarbij wordt voorgeschreven dat bij opheffing eener dergelijke inrigting de overgeblevene fondsen tot weldadige doeleinden moeten aangewend worden. Hierbij gevoegd de erkentenis van de regenten zelven in hunne missive van 14 Mei 1857, dat hun gesticht is eene liefdadige inrigting, zoo blijft Spr. gelooven, dat op het krankzinnigen gesticht de armenwet in deze toepasselijk is. De vraag behandelende of de gevraagde som is eene subsidie, meent Spr. den raad te mogen herinneren dat subsidie in den zin der wet is ieder geldelijke ondersteuning, onverschillig waarin die bestaat en om welke reden die wordt gegeven, het is zoowel eene uitreiking in geld als in voorwerpen *in natura* verstrekt, als eetwaren, brandstoffen, ja zelfs, verleende vrijdom van belastingen is subsidie. Men heeft hier derhalve te doen met eene liefdadige inrigting die subsidie verlangt, doch waarbij de wetsvoorschriften zijn over het hoofd gezien, zijnde noch rekening noch begrooting overgelegd, weshalve Spr. vermeent, dat men in den stand der zaak, het gevraagde niet kan toestaan. Maar zelfs aangenomen dat de armenwet in het onderhavige geval hare toepassing zoude missen, dan nog zoude Sprs. tweede hoofdbedenkingen aan de voordragt in den weg staan, — immers bij eene vorige gelegenheid toen het gold het toekennen eener subsidie aan het R. K. par. armbestuur over 1854, 1855 en 1856 ontving de raad van Gedep. Staten de zeer bepaald afwijzende boschikking op zijn besluit, omdat het afgesloten dienstjaren gold; ja, Gedep. Staten gingen zoo verre, dat, had de raad zijne beslissing niet gewijzigd, zij aan Z. M. de vernietiging van hetzelve zouden hebben voorgedragen, — daar het ook thans geldt het toekennen eener subeidie over afgeslotene dienstjaren, met name 1855 en 1856, wil Spr. de beslissing van Gedep. Staten blijven handhaven. En thans tot de derde bedenking genaderd zijnde, zegt Spr., niet te bevroeden, waarom de stad alléén het nadeelig saldo van ƒ 3500 zou moeten dekken, daar, de behoeftige krankzinnigen verpleegd wordende voor rekening van het rijk, de provincie en de stad, hij het pligtmatig acht, om aldien blijkt, dat de verplegingskosten ontoereikende zijn, zoowel het rijk als de provincie met de stad in die vermeerderde kosten deelen.

De *Voorz.* betwijfelt of het krankzinnigen gesticht te rangschikken is onder de armeninrigtingen. In geen geval kan Spr. echter toegeven, dat de gelden welke van stads wege voor de verpleging van krankzinnigen verstrekt worden, een subsidie kunnen genoemd worden. Vroeger gaf de stad eene subsidie; die is ingetrokken, en nu betaalt de stad eene gelijke som als door partikulieren betaald wordt; vroeger had zij het regt hare krankzinnigen verpleegd te zien voor eene lagere som dan op het tarief was bepaald, dat is echter onlangs veranderd, en wat men dus verlangt is eigenlijk eene retributie voor verstrekte geneeskundige behandeling, doch geen subsidie, en dan gelooft Spr., dat er alle termen van billijkheid bestaan het verzoek toe te staan. Dat in die restitutie niet evenzeer zou gedeeld worden door het rijk en de prov, doet niets ter zake; de som door deze beide autoriteiten verstrekt wordende is en blijft dezelfde. Spr. meent ook dat daarvan buitendien geen kwestie kan zijn, want het rijk noch de prov, hebben vroeger hetzelfde voordeel genoten als de stad.

De heer *Bosch* merkt aan dat de verlangde som niet gevraagd wordt als restitutie voor te weinig betaalde verplegingskosten, maar om een nadeeling saldo te dekken, een nadeelig saldo dat even goed kan ontstaan zijn door de groote uitbreiding aan het gesticht gegeven als door een lager tarief dan het tegenwoordige.

De heer *de Muralt* heeft gezien dat de stad in 1855 en 1856 voor de verpleging harer behoeftigen, minder heeft betaald dan anderen, en het schijnt, dat regenten op grond daarvan meenen te mogen vragen, dat dit verschil nog betaald worde, terwijl zij het in hunne missiven doen voorkomen, alsof de billijkheid meêbrengt, dat de stad [illegible] voldoet. Vroeger, zegt Spr., genoot die [illegible] eene subsidie van ƒ 700, en toen betaalde [illegible] minder voor de verpleging dan thans; maar [illegible] Spr. of de stad voor de invoering van het tarief van 1855 welligt niet meer betaalde dan anderen — met of zonder de subsidie? — In dat geval heeft de stad niet gezegd, het zou billijk zijn dat, daar zij zoo lang meer betaald had dan anderen, voor haar ook voor het vervolg een lager tarief wierd aangenomen. Spr. is met den oorsprong der inrigting niet bekend, en het zou zeer goed kunnen wezen, dat zij dien aan de stad verschuldigd was, en dat deze krachtens eene aloude verpligting minder betaalde. Uit de briefwisseling betreffende deze zaak blijkt echter, dat het gesticht gelden noodig heeft. Spr. begrijpt, dat het bestuur eener zoo voortreffelijke inrigting alles aanwendt tot hare verbetering en uitbreiding, en als het geldgebrek heeft, daarin bij de stad tegemoetkoming tracht te vinden, maar dat het 't verzoek daartoe inkleedt in den vorm, alsof de stad te weinig zou hebben betaald, daartegen zou Spr. moeten opkomen. Wil men de inrigting al niet brengen onder de inrigtingen bij de armenwet bedoeld, zoo gelooft Spr. toch, dat de raad, alvorens eene subsidie of tegemoetkoming uit de gemeente-kas te verleenen, zoodanige maatregelen moet nemen, als bij de armenwet voor soortgelijke gevallen zijn voorgeschreven, onderzoeken welke de behoeften zijn, en inzage nemen van de rekening en begrooting, dan zal men kunnen beoordeelen wat er benoodigd is; en welligt genegen zijn de gevraagde som te geven, maar niet omdat de stad vroeger te weinig heeft betaald; de stad heeft betaald wat zij schuldig was.

De *Voorz.* gelooft dat regenten niet anders verlangen dan eene tegemoetkoming ter zake van de schade door de inrigting geleden, door de mindere bijdrage van de stad in vergelijking met die van anderen. De uitdrukking dat het eene restitutie zou zijn, zegt Spr., is niet door regenten gebezigd, maar door hem zelven, om te doen gevoelen, dat er geen kwestie is van subsidie. Regenten vragen de som ook niet als regthebbenden.

De heer *v. Lier* meent dat van *regt* geen sprake kan zijn, doch dat als eene belangrijke som gevraagd wordt door eene inrigting, de raad verpligt is te onderzoeken of en in hoeverre er behoefte bestaat Spr. gelooft niet dat regenten dat eenigzins krenkend kunnnen achten. De kwalifikatie van *te weinig betaalde gelden* kan gewis geen titel zijn om als verpligting van den raad te vragen; de stad heeft betaald wat zij volgens het tarief van vroeger behoorde te betalen.

Den heer *Pabst* is het bekend, dat onder de bescheiden van dit jaar eene korrespondèntie voorkomt, geteekend door den heer *Hinlopen*, houdende dat men er niet toe kan overgaan eenige gelden te verleenen, daar er nog aanmerkelijke kapitalen in de kas der inrigting aanwezig zijn; Spr. weet niet waarin die bestaan, maar onderstelt toch, dat die heer dat niet geschreven zal hebben, als het niet zoo was, en hij vraagt mitsdien waarom men dan die tegemoetkoming zal geven. Als de rekening den raad ware voorgelegen zou men kunnen zien of die nadeelige sloten niet het gevolg zijn van te groote aankoopen. Is het noodig, dan vindt Spr. goed, dat de som gegeven worde, maar zoo lang er nog kapitalen zijn, kan hij niet begrijpen, waarom men haar zal geven. Spr. meent bovendien bij eene vorige gelegenheid van het hoofd van het plaatselijk bestuur gehoord te hebben, dat zekere verpligting bestond tot verpleging van de krankzinnigen der stad tegen geringer vergoeding.

De heer *Visscher* meent zich te herinneren dat de interest van het geheele kapitaal slechts ƒ 1100 bedroeg. Dit kapitaal, zegt Spr., is niet vermeerderd; de regenten hebben het geld gebruikt om van het slechte dolhuis eene uitmuntende inrigting te maken ten dienste van en tot model voor het geheele land. Met groote moeite hebben zij fondsen bij elkaâr gekrabd en buiten de voor de verpleging toegestane gelden nooit iets genoten, hoewel zoo de stad als het land en de provincie veel dienst van de inrigting hebben getrokken; alle overige inrigtingen van dien aard, welke later tot stand gekomen zijn, hebben enorme sommen tot daarstelling gekost en worden gesubsidieerd. Spr. meent dus dat er wel eens groote verpligting bestaat om ten minste eenige tegemoetkoming te geven. Spr is het echter wel eens, dat zij onder de bedekte termen waaronder zij gevraagd wordt, moeijelijk kan worden verleend, doch als hij nagaat dat het slechts is eene tegemoetkoming in eens, voor de inrigting, die der stad zoo groote diensten bewezen heeft, zou hij zelf gaarne nog meer verleenen. Door de sedert eenigen tijd in het leven geroepen prov. en stedel. inrigtingen is er konkurrentie gekomen, omdat velen, ook van den fatsoenlijken stand, naar andere gestichten gaan; daardoor zijn de inkomsten verminderd, men heeft veel meer uitgegeven dan men ontving. De naam van prof. *Schroeder v. d. Kolk* doet, zegt Spr., bij deze inrigting bijna alles, en kwam hij te vallen dan zou het kunnen gebeuren dat zij geheel te niet ging op althans veel verminderde. Men moet dus zorgen, dat die persoonlijke invloed in evenwigt worde gehouden door de doelmatige inrigting van het gesticht.

De heer *Schuurman* geloofde dat in den aanvang het getal krankzinnigen door de stad er in geplaatst niet zoo groot was, zoodat het gesticht dat akkoord van ƒ 100 kon aannemen; later echter hebben de godsdienstige gezindten, die voor de krankzinnigen als armen moesten betalen, van die betaling afgezien, en hen verwezen naar de stad. De verhouding waarop het eerste kontrakt was aangegaan, was dus verbroken, en op ieder die voor rekening der stad werd opgenomen, werd verloren, Spr.'s bezwaar tegen de voordragt is echter, dat zij afhankelijk is gemaakt van eene borgstelling, door den raad vastgesteld en moetende strekken om de aflossing van een kapitaal te guaranderen. Daaraan kan Spr. zijne toestemming niet geven: die guarantie is geschied voor het publiek, opdat zij, die gelden aan het gesticht voorschoten, daarvoor zekerheid zouden hebben. De stad kan zich aan deze borgstelling niet onttreken, zij kan wel later de som van de jaarlijksche betaling voor de verpleging afhouden; maar de borgstelling mag zij niet vernietigen.

De heer *Ackersdijck* moet opmerken, dat volgens de wet betrekkelijk dit onderwerp de verpligting op de provincie en gemeenten rust, om te zorgen, dat er goede gestichten bestaan voor de verpleging van krankzinnigen, en dat die groote verbetering hier ter stede is tot stand gekomen zonder opoffering van de zijde der gemeente. Als dus eene evenredig kleine opoffering gevraagd wordt, zou Spr. ten uiterste genegen zijn die te verleenen. In den vorm alleen ziet men eene moeijelijkheid, doch het schijnt Spr. toe dat die niet bestaat. Dat gesticht heeft het toevallig voordeel gehad, dat er velen aan zijn toevertrouwd voor wie meer betaald is dan zij gekost hebben, zoodat daardoor vergoed werd de mindere betaling voor de mingegoeden, en nog eenige gelden overschoten voor aankoopen en verbetering ten dienste der inrigting. Er is dus volgens Spr. eene zedelijke verpligting aanwezig om eenige opoffering te doen ten voordeele van dat gesticht. Het is niet omdat het gesticht nog eene schuldvordering over vroegere jaren zoude hebben; de stad heeft betaald zooveel als zij verpligt was te betalen. Wat de verpligting betreft, door de borgstelling door de stad ten opzigte der geldschieters op zich genomen,

die kan niet worden weggenomen, en men moet zich niet voorstellen dat men, de gevraagde som gevende, ontslagen wordt van de verpligting om, als later het gesticht de aflossingen niet betalen kon, die te voldoen. Wat aangaat de kapitalen die het gesticht zou hebben, al zijn die aanwezig, kunnen die toch niet gebruikt worden om nadeelige sloten te dekken, dat moet met de renten geschieden.

De heer *Pabst* weet niet hoe het bestaan der verpligting tot guarantie in twijfel kan getrokken worden, maar Spr. vraagt, of zoolang het gesticht kapitalen heeft deze niet zouden moeten worden, aangesproken voor schulden wegens aankoop van goederen. Volgens den heer *Visscher*, zegt Spr., zijn die kapitalen met oneindige moeite bij elkaar geraapt, en heeft de stad er groote voordeelen van genoten; maar Spr. vraagt, wie dat weet, daar toch de administratie een geheim is. Spr. bekent dat men er veel dank voor verschuldigd is als men het verneemt, maar hij wenschte dat het gesticht gemaakt wierd tot eene prov. instelling, dan zou het veel minder kosten en wierd het eene zaak van publieke administratie, en kwamen er dan gelden te kort Spr. ware de eerste om die te geven; hij acht zich evenwel niet bevoegd, om zonder inzage van de noodzakelijkheid, giften aan dergelijke instellingen te verleenen.

De heer *Boer* zou zich als lid van het dagelijksch bestuur ook bezwaard hebben gevoeld de voordragt te doen, ware hij niet overtuigd, dat billijkheid vorderde, dat de som verleend wierd, en dat de administratie goed is. De raad is toch ook niet ten eenemale onbekend met de behoeften van het gesticht en met die administratie, althans, het dagel. bestuur kan daarvan meer inzigt hebben; de jaarl. rekening wordt onderzocht en goedgekeurd door den Burg. of een der Weth., en Spr. gelooft, dat de Voorz. dezelfde getuigenis zou kunnen afleggen, als hij over de rekening van het afgeloopen jaar kan geven. Spr. heeft die rekening onderzocht, de meest mogelijke naauwkeurigheid is hem daarin gebleken en hij heeft daaruit de overtuiging opgedaan, dat er werkelijk behoefte is. Had Spr. dit niet uit eigen ervaring, dan toch zeker uit wat hem door den onvergetelijken *v. d Heuvel* is medegedeeld, daar het na zijn dood openlijk gezegd mag worden, wat genoeg bekend is, dat hij dat gesticht dikwijls zeer aanzienlijke voorschotten deed. Spr. gelooft ook dat de behoefte genoegzaam gebleken is uit de ter sprake gebragte omstandigheden. Door het gesticht zijn ten behoeve der stad de krankzinnigen verpleegd tegen een veel lager cijfer dan anderen betaalden; aan dien ongeregelden toestand heeft men een eind gemaakt, door te bepalen dat de armen der stad voortaan van af Januarij 1857 tegen hetzelfde tarief zouden verpleegd worden als alle andere armen; nu zeggen regenten, dat de som welke gedurende twee jaren minder is betaald, zooveel beloopt, dat na aftrek der vroegere subsidie, nog een verlies blijft van *f* 3500, en nu meent Spr. dat redenen van billijkheid er voor pleiten, dat men dit verlies niet aan de administratie laat lijden. Hij heeft op grond van een ander niet geaarzeld deze voordragt aan den raad te doen. Hij zal daarin volkomen vrijheid vinden zijn stem daarvoor uit te brengen.

De heer *Ackersdijck* zegt, met betrekking tot het aangevoerde door den heer *Pabst*, dat als het gesticht kapitalen heeft, dezen bestemd zijn om met de rente daarvan de jaarlijksche uitgaven te bestrijden. Spr. zou het zeer ongeschikt achten een kapitaal, dat reeds zoo klein is, dat het slechts *f* 1100 oplevert, te vernietigen, om de kosten van aanbouw daaruit te dekken; dan zou er in het vervolg elk jaar een tekort zijn. Spr. deelt echter de opmerkingen van dat lid, dat men niet genoeg bekend is met de handelingen van dat bestuur. Het was vooral de bescheidenheid van den heer *v. d. Heuvel*, die zoo groote verdienste had in het bestuur van dat gesticht, welke hem weêrhield, de bijzonderheden openbaar te maken. Doch wanneer dit geschiedt, zal de burgerij kunnen zien hoeveel zij aan dien uitstekenden man en zijne medebestuurders verschuldigd is. Den wensch dat het gesticht eene prov. instelling worde, kan Spr. niet deelen; want dan zou het bestuur eerst kostbaar worden, en de vraag ware dan nog, of de administratie zoo goed zou gevoerd worden.

De heer *de Muralt* stelt ook hoogen prijs op die instelling, aan wien hoogst bekwame administrateuren en uitstekende genees- en heelkundigen zijn geplaatst, maar komt terug op eene aanmerking van den heer *Visscher*, dat nl. de uitmuntende inrigting van dat gesticht gedeeltelijk moet worden toegeschreven aan één man, en dat, als die het ontviel, het zoozeer zal verminderen, dat het met andere inrigtingen van dien aard niet zal kunnen konkurreren en het moeijelijk zal kunnen volhouden. Spr. vraagt, wat of onder zulke omstandigheden, wanneer aan het gesticht, terwijl het nog in het bezit is van dien man, die deszelfs bloei verzekert, reeds nu eene betrekkelijk aanzienlijke bijdrage verleend wordt, wat dan het geval zal zijn als dat verlies de inrigting eens treft? hij gelooft dat dan nog veel aanzienlijker bijdragen zullen worden gevorderd om het in stand te houden. Spr. heeft de overtuiging dat er behoefte aan die bijdrage bestaat, maar de administratie is niet openbaar, en hij vraagt of dat te kort wel ontstaan is door die mindere verplegingskosten door de stad betaald, dan wel doordien de onteigening van perceêlen en de uitbreiding der inrigting welligt meer heeft gekost dan men gedacht had. Daarvan draagt men geen kennis en Spr. gelooft niet dat de heer *Boer* bij het opnemen der rekening er zich van heeft kunnen vergewissen. Spr. is niet tegen het geven van eene bijdrage, maar verlangt dat zulks alvorens worde opgehelderd, en dat de zaak aan eene regeling onderworpen worde.

De *Voorz.* verklaart voor den burgemeester meer dan eens die rekening te hebben opgenomen, en nooit eene rekening te hebben gezien, die zoozeer geroemd kan worden als een toonbeeld van rigtig en naauwkeurig beheer. Een man wiens naam reeds met lof is vermeld, kwam daarvan hoofdzakelijk de eer toe. Spr. moet opmerken, dat het voor de beoordeeling van de zaak die der verg. bezig houdt, niet noodig is, dat meer publicieteit aan die administratie gegeven worde, hoewel hij dat wel zou wenschen en het, uit verscheidene oogpunten beschouwd, aller belangrijkst is; de staten toch van de verpleegde personen zijn overgelegd, en daaruit kan men zien, het verschil tusschen hetgeen de stad volgens het tegenwoordige tarief zou hebben betaald en hetgeen zij werkelijk betaald heeft. Voorts wordt de aangegeven som slechts voor éénmaal gevraagd. Ook hier wordt het karakter van een subsidie gemist.

De beraadslagingen gesloten zijnde wordt de voordragt met 12 tegen 5 stemmen aangenomen, Tegen hebben gestemd de HH. *van Hengelaar*, *Pabst*, *Ram*, *Bosch* en *de Muralt*.

Aan de orde is eene missive van Gedep. Staten met daartoe betrekkelijke voordragt, betreffende het onderhoud van het zand- en jaagpad tusschen Utrecht en Breukelen, houdende uitnoodiging dat de stad zich voor haar aandeel in het onderhoud voor 30 jaren verbinde, als wanneer zij daarvoor slechts *f* 58 in plaats van *f* 90 zal bijdragen.

Zonder omvraag konform besloten zijnde, gaat de verg. uiteen.

---

§— Het voorloopig verslag omtrent het wets-ontwerp op de voorziening in de finantiële belangen der gemeente Haarlemmermeer, bevat o. a. het volgende:

Door zeer vele leden werd de hernieuwde aanbieding van dit voorstel betreurd. Zij hadden gewenscht, dat de Regering eenen anderen weg ware ingeslagen, om in den finantiëlen nood dezer gemeente te voorzien, daar zij zich moeijelijk met dit ontwerp zouden kunnen vereenigen. Immers het te bezigen middel kwam hun voor èn in strijd met de wet, èn minder billijk te zijn, omdat de gemeente-wet geene plaatselijke belasting te heffen van vaste eigendommen toelaat, dan op den grondslag der bestaande rijksbesluiten, die echter in den Haarl. meer ontbreken; buitendien greep het ontwerp in op den vrijdom van belasting, bij de wet van 22 Maart 1839 gedurende 25 jaren vastgesteld voor nieuw ingedijkte gronden. Onbillijk achten zij buitendien de voorgestelde belasting voor de koopers, die juist wegens den vrijdom te meer voor den grond hebben gegeven. Te meer moest het de onbillijkheid worden, omdat de schatkist boven verwachting door de hooge prijzen bij den verkoop en door meerdere opbrengst van het zegel- en registratieregt, ten gevolge van herhaalde overdragten dezer gronden, reeds is gebaat geworden en ook in het vervolg zoowel door de ontwikkeling van dezen uitgestrekten polder als door eene te verwachten belangrijke vermeerdering der grondbelasting, zal worden bevoordeeld. Op den Staat dus zou het in billijkheid berusten aan deze, voor alsnog hulpbehoevende gemeente te gemoet te komen.

Deze bedenkingen zijn echter bestreden. Er waren leden die uit art. 240 der gemeentewet niet konden opmaken dat het onwettig zou zijn, ten behoeve der gemeente eene eigene belasting op den grondeigendom te leggen.

Evenmin konden deze leden het voorgestelde bundergeld onbillijk vinden. De ontwikkeling toch der gemeente is ook in het belang van de eigenaren der gronden, in die gemeente gelegen. En zouden dezen daarvoor geene bijdrage leveren? Ook mogt men niet aannemen, dat er in der tijd gekocht is, met zekerheid van niet in de gemeentelasten te behoeven te deelen.

Sommige leden in twee afdeelingen hebben het wenschelijk geacht, nader met den finantiëlen toestand der gemeente te worden bekend gemaakt, eer zij eene beslissing in deze zaak namen. Bepaaldelijk zouden zij gaarne aangewezen zien, of de raming der uitgaven binnen de grenzen van het strikt benoodigde blijft.

Bij dit verschil van gevoelen heeft men zich de vraag voorgesteld, of er geen ander middel zou aan te wenden zijn dan het voorgestelde bundergeld, of het in de Memorie van Toelichting aangegeven denkbeeld tot afstand der onverkochte dorpsgronden en van die bij den Cruquius gelegen.

Eenige leden meenden, dat het noodzakelijk is, om op de plaats gehad hebbende afstemming van het voorgedragen rijkssubsidie terug te komen. Zij betreurden het dat het voorstel toen ter tijde, welligt omdat het niet voldoende noch met de noodige blootlegging van den toestand en de behoefte der gemeente was verdedigd, niet bij de wetgevende magt is doorgegaan, en vonden in de meerdere bekendheid, welke de zaak op dit oogenblik had verkregen, aanleiding om op een nieuw voorstel tot subsidie va rijkswege aan te dringen. Anderen waren van oor deel dat het evenwel niet alleen aan het Rijk moe worden overgelaten in den nood der gemeente te voorzien; maar dat het billijk zou zijn de gemeent zelve en de provincie daarin te betrekken, zood door elk een derde gedeelte der benoodigde som wier bijgebragt. Weder anderen gaven een nieuw denk beeld aan de hand. Dit zou daarin bestaan, dat in de eerste plaats niet aan de gemeente, maar aa het polderbestuur wierden afgestaan de bovenbedoeld gronden, tegen uitbetaling van ongeveer *f* 36,00 door tusschenkomst van den Staat aan de gemeente. Zij meenden, met het oog op een dezer dage aangeboden adres van hoofdingelanden van den Haarlemmermeer-polder, dat er redenen zijn, om aan te nemen dat het polderbestuur niet ongenegen zal worden bevonden om in deze schikking te treden, mits het dan oo van verdere bijdragen verschoond blijve. Bij de som zou dan, voor zooveel noodig, gevoegd kunne worden een subsidie van het Rijk en een van provincie, welke waarschijnlijk bereid zal worden ge vonden om een billijk gedeelte bij te dragen. Lang dien weg hoopten zij tot algemeen genoegen de moeijelijke zaak beëindigd te zullen zien.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.